

Väitteitä, joita kuulemiskierroksella voidaan kuulla/ kommentit niihin

1. "Hallitus haluaa turvata palvelut. Tarkoitamme hyvää. Miksi sitä vastustetaan?"

- Tavoite on Keskustalla ja hallituspuolueilla sama: turvata ihmisten palvelut. Keinoista ollaan eri mieltä
- Kuntaliitoksiakin tarvitaan, mutta niiden pitää perustua kuntien omiin päätöksiin, ei hallituksen saneluun
- Hallituksen suurkuntalinja keskittyy mielikuvien varassa esitettyyn väitteeseen elinvoimaisesta kuntarakenteesta, joka turvaisi palvelut. Rakenne ei ole koskaan elinvoimainen, vaan elinvoiman antavat aktiiviset ihmiset.
- Suuri kuntakoko ei nuorena ihmisiä, ei lisää kuntien verotuloja, tee palveluprosesseja tehokkaammaksi tai muuta kuntien velkoja saataviksi
- Tutkimusten mukaan kuntaliitos tuo enemmän kehittämispotentiaalia, mutta siihen sisältyy suuremmat riskit epäonnistua verrattuna kuntien yhteistoimintaan
- Hallitus jättää sivurooliin kunnallishallinnon keskeiset periaatteet: ihminen, lähipalvelut, demokratia, paikalliset vaikuttamismahdollisuudet ja alueen ja elinkeinotoimintojen kehittäminen.
- Kuntauudistusta ollaan tekemässä ilman, että hallitus avaisi uudistuslinjan aidolle keskustelulle tai että uudistuslinja perustuisi tutkittuun tietoon. Se on rajua **keskittämispolitiikkaa**, jota on parhaillaan käynnissä myös koulutuspolitiikassa ja varuskuntien lakkauttamisissa
- Mm. professori Aimo Rynänen on todennut, että suurten kaupunkien kehyskunnissa lähipalvelut heikkenevät ja maaseudulta ne lakkaavat kokonaan

2. "Hallituksen linja perustuu Keskustan käynnistämään Paras-hankkeeseen: työssäkäyntialueen kokoiset toimintakykyiset ja elinvoimaiset peruskunnat."

- Paras-hanke on kunnallishallinnon laaja-alainen kehittämishanke, ei pelkkä kuntarakenneuudistus
- Hallituspuolueet irrottavat yhden termin kokonaisuudesta. Paras-laissa puhutaan "työssäkäyntialueesta **tai** muusta toiminnallisesta kokonaisuudesta". Toiminnallisen kokonaisuuden voivat muodostaa yhteistoiminta-alueet. Niitä koskevat olosuhteisiin perustuvat poikkeukset (harva asutus, pitkät etäisyydet ja kieli) tarkoittavat myös kuntaliitoksia.
- Kataisen hallitus taas lähtee yksiniittistä mallista - työssäkäyntialueista. Työssäkäyntialueen ulkopuolisten kuntien asukkaat jätetään heitteille. Ns. vastuukuntamallilla ne ollaan pakottamassa orjakunniksi sekä ostamaan palvelut isäntäkunnilta hinnasta ja laadusta piittaamatta.

3. "Teemme kuulemistilaisuuskierroksen, kuten tehtiin Paras-hankkeen aikana"

- Väite ei ihan pidä paikkansa:
  - o **menettelytavat Paraksessa**: ensin kuultiin kuntia ja asiantuntijoita kolmesta eri uudistusvaihtoehdosta, sitten hanke linjattiin parlamentaarisessa työryhmässä (myös oppositio mukana), lopuksi kirjoitettiin laki
  - o **Kataisen hallituksen menettelytavat**: ensin hallitusohjelmassa niitattiin linja ilman asiantuntijakuulemisia (vain suurkunnat, yhteistoiminta-alueet puretaan ja kuntien yhteistyö vain poikkeustapauksissa), oppositio suljettiin ulos, piirrettiin kuntakartta virkamiehillä vahvassa poliittisessa ohjauksessa, kuullaan kuntia hätäisesti, linjataan hallituksen piirissä uusi kuntarakenne ja kirjoitetaan laki ja päätetään mahdollisista pakkokeinoista
- Hallitus näyttää tekevän kuulemiskierroksen vain näön vuoksi. Kuulemiskierros alkaa heti työryhmän pohjaesityksen valmistuttua, jolloin kunnissa ei ole mitään mahdollisuutta perehtyä esitykseen ja käydä keskenään neuvotteluja. Kuntien vastaukset on oltava valtiovarainministeriössä viimeistään 13.4.2012 eli vain kolme viikkoa viimeisen kuulemistilaisuuden jälkeen

4. "Paras-hanke on synnyttänyt hallintohimmeleitä (tarkoittavat kuntayhtymiä)"

- Kuntayhtymistä ei päästä eroon missään olosuhteissa. Niitä vaatii ainakin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen niin kauan kuin Suomessa on enemmän kuin 20 kuntaa.
- Hallinto Suomen vahvimmassa peruskunnassa - Helsingin kaupungissa - on raskas hallintohimmeli kunnan sisällä: moniportainen hallinto, josta asiakas ei saa selvää, kuka vastaa ja mistäkin
- tuoreiden tutkimusten mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueet sekä kuntayhtymät toimivat pääsääntöisesti hyvin

5. "Nykyinen kuntarakenne on hevoskärryjen aikakaudelta".

- Mihin verrattuna Suomessa on liikaa kuntia? Esim. Ranskassa on yli 34 000 kuntaa
- Silloin kun hevonen oli pääasiallinen kulkuväline, oli Suomessa kuntia reilusti yli 600 (mukana myös itärajan taakse jääneet kunnat).
- 1950-luvulla, jolloin autot yleistyivät, kuntia oli yli noin 550.
- Paras-hankkeen alussa kuntia oli 444. Nyt niitä on 336 ja uusia liitoksia toteutuu myöhemmin.

6. "Hallituksella on tavoitteena palauttaa demokratia kuntiin sekä taata yhdenvertaiset palvelut. Heikot toimijat ovat tässä uhkana"

- Tavoite on hyvä, mutta keinot johtavat toisenlaiseen lopputulokseen
- Kun uusi kunta alueeltaan voi kasvaa lähes maakunnan kokoiseksi, mutta päätöksentekijöiden yhteenlaskettu määrä vähenee merkittävästi ja usein he tulevat suurimmasta kuntakeskuksesta, voidaan demokratian sijasta päätöksenteon keskittämistä.

7. "Tämä on esitys Paras-hankkeen jatkoksi".

- Jos hallituksen hanke olisi jatkoa Paras-hankkeelle, niin miksi hallitus keskeytti sen ja tulee määräämään purettaviksi tai uudelleen tehtäväksi sen aikana kunnissa tehdyn työn, koskivatpa ne yhteistoiminta-alueita tai kuntaliitoksia?
- Jatkotyötä olisi kehittää edelleen työtä, jota viime vaalikaudella tehtiin Paras-hankkeen myötä

8. "Haluatte betonoida kuntarajat valtapoliittisin syin"

- Keskusta ei ole betonoinnissa nykyisiä kuntarakenteita, vaan arvostelumme kohdistuu mielikuvien varaan rakennettuun kuntauudistukseen, valmistelutapaan sekä pakkoon ja keskittämiseen perustuviin toteuttamiskeinoihin.
- Valtaosa kuntaliitoksista on tehty keskustalaisissa kunnissa. Valtakunnantasolla uudistushankkeita on käynnistetty Keskustan ollessa hallituksessa

9. "Kaupungistuminen on luonnonlaki, jota Suomessa on hidastanut aluepolitiikka.

Kaupungistuminen tulee olemaan väistämätön. Miksi emme voisi muodostaa kuntarakenteita tulevaisuutta vastaavien asumisrakenteiden mukaisesti"

- Tällaisen ajattelumallin mukainen toimintalinja on suoraan Neuvostoliitosta, jossa keskusvalta tuomitsi alueita "perpektiivittömäksi" ja politiikallaan tyhjensi ne. Lopputulos ei ole häävi. Miten varsinkin kokoomus voi ajatella tällä tavalla vielä 2000-luvulla?

10. "Väestö ikääntyy, jolloin monissa nykyisissä kunnissa keski-ikä on 20 vuoden kuluttua yli 60 vuotta. Miten tällaiset kunnat voivat selviytyä taloudellisesti ja palveluistaan itsenäisinä? On toimittava ennakoiden"

- Kuntien konkurssia on ennustettu jo kohta 20 vuotta.
- Kunnallinen itsehallinto on näyttänyt voimavaransa. Tähän asti kunnilla on aina ollut kriistietoisuutta ja siellä on kyetty tekemään tarvittavia uudistuksia ja myös kuntaliitospäätöksiä vapaaehtoisesti.

11. "Paras-hanke on edennyt liian hitaasti. Valtion vahvaa ohjausta tarvitaan, koska vapaaehtoisesti kunnissa ei tapahdu riittäviä uudistuksia"

- Paras-hanke on edennyt kaikilta osin jopa nopeammin kuin on alun perin suunniteltu. Ainoastaan kokoomus- ja sdp-johtoisissa keskuskunnissa ei uudistustyössä ole edetty
- Vähemmän julkisuudessa olleita Paras-hankkeen saavutuksia ovat ns. kriisikuntamenettely, julkisen hallinnon tietojärjestelmien yhteensovittaminen ja tuottavuusohjelmatyö, jotka kaikki ovat kesken

12. "Kuntatalous on osa julkista taloutta, joka kyntää syvällä. Totta kai kuntienkin pitää osallistua säästöihin ja siksi valtionosuuksia joudutaan leikkaamaan"

- Asiantuntijoiden mukaan suurkunnat eivät ole vastaus julkisen talouden kestävyysvajeeseen ja velkaantumiseen.